

U POVODU OTVARANJA ZGRADE HNK U SPLITU

Čitav jedan decenij je prošao od dana kada je 13. veljače 1970. izbio požar na zgradi HNK u Splitu do njene dugo očekivane obnove.

Kad je požarom zgrada izgubila svoju funkciju i normalan kazališni život zamro, njena obnova godinama je opterećivala splitsku općinu i zadavala joj brige kako što prije obnoviti zgradu a s druge je strane rasplamsavala strasti, izazivala raspre i polemike stručnih službi, organizacija, šire kulturne javnosti i pojedinaca na kakav način obnoviti zgradu i ponovo je privesti svojoj funkciji.

I dok su se predstave godinama odvijale u otužnoj dvorani kina »Split« rasipalo se vrijeme u jalovim diskusijama bez prave demokratičnosti i bez otvorene stručne i javne kritike. Lomila su se koplja i stvarale svakovrsne ideje i dileme oko koncepcije obnove koje su u svakom slučaju otežavale rad Upravnom odbrou fonda za obnovu zgrade HNK-a.

Kronologija događaja bila bi i odveć duga da se sve spomene. Danas kada su odjednom nestali svi oni koji su bili u principu protiv očuvanja starog gledališta, inače najkarakterističnijeg i najvrednijeg dijela kazališne zgrade, mora se napomenuti da se Društvo prijatelja kulturne baštine bilo od prvog dana maksimalno angažiralo u očuvanju spomeničkog integriteta zgrade i utome ustrajalo bez obzira na to što mu se pripisivala nestručnost, bolećivi sentimentalizam prema historizmu, obrana hijerarhijske podjele gledališta i navodno anakronističkih loža. I u vremenu dok je izostalo zalaganje onih koji su morali voditi više računa o obnovi zgrade a drugi mijenjali svoj stav, Društvo svoje stajalište nije baziralo na nekim površnim i nevažnim postavkama, već je bilo rezultat objektivne konstelacije da je zgrada splitskog teatra, premda u evropskim razmjerima ne prvorazredni primjer kazališne arhitekture, ipak naš istaknuti kulturno-povijesni i graditeljski spomenik, kao autentičan svjedok splitskog kulturnog, društvenog i političkog života i kao vrijedna građevina XIX stoljeća.

Nadalje Društvo je branilo svoj određen stav u svim prilikama, i na Upravnom odboru fonda za obnovu i proširenje zgrade HNK-a i u svim sredstvima javnog informiranja, zato što se, uvažavajući

spomeničku vrijednost zgrade, nije moglo složiti s time da Split tako olako izgubi klasično gledalište, kao bitnu jezgru svoje povijesnosti, u zamjenu za kino dvoranu, bez obzira na to što su je neki nazivali polivalentnom dvoranom.

Osim toga Društvo je imalo na umu da će povećanjem žitelja Split graditi polivalentne dvorane i da zato ne mora izgubiti svoje klasično gledalište što ga je na ponos sagradio težački Split od 18.000 stanovnika.

Zato su dobro primljene riječi predsjednika Općinske skupštine Splita inž. V. Viđaka, rečene na svečanoj inauguraciji kazališne zgrade, da je ona obnovljena u obliku kakva je bila prije požara kao izraz duga prema djedovima i očevima i da se gradnjom kazališta potvrdi njihova samosvijest.

Ovom prigodom Društvo zahvaljuje svima onima koji su branili fizičku cjelovitost kazališne zgrade i na taj način spriječili osiromašenje naše kulturne baštine.

Naročito vrijedno priznanje upućujemo Upravnom odboru fonda za obnovu i proširenje zgrade HNK-a, radnoj organizaciji »Ivan L. Lavčević« i ostalim kooperantima koji su u potpuno nepovoljnim uvjetima i skućenom prostoru u rekordnom vremenu završili građevinske radove, zatim Republičkom SIZ-u za kulturu, Restauratorskom zavodu Hrvatske u Zagrebu i Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Splitu koji je obavljao kompletni nadzor nad restauratorskim radovima.

RAD DRUŠTVA OD 1. SJEČNJA 1979. DO 1. SVIBNJA 1980.

U ovom vremenskom razdoblju rad Društva se odvijao vrlo živo, uvijek imajući u vidu smjernice, koje su utrte od početka djelovanja, a proširene i produbljene tijekom dugogodišnjeg rada. Upravni odbor, a sada Predsjedništvo, sastaje se uobičajeno svakog četvrtka, i tada pojedinci daju izvještaj o svome radu, radno predsjedništvo raspravlja o svakom uspješno ili neuspješno obavljenom zadatku te donosi odluke o radu.

Društvo nastoji biti u toku svih kulturnih zbivanja u gradu, zato ono ima svoje delegate u SIZ-u za kulturu, su-

rađuje s Društvenim savjetom za prostorno planiranje pri Izvršnom vijeću SO Split. Tu se iznose mišljenja i stavovi Društva. Ono se nastoji uključiti u rad Komisije za koordinaciju radova graditeljskog nasljeđa, pa su prvi doticaji uspostavljeni. Cilj nam je povezati se s omladinskom organizacijom kako bi se omladina zainteresirala za rad našeg Društva i putem tiska (članak ing. Stan-ka Piplovića »Kulturna baština« u »Omladinskoj iskri«).

Društvo je dalo podršku omladini u njenim radovima na čuvanju i čišćenju spomenika Salone te je poslalo najmlađe